

Τα φιλοσοφικά ποιήματα του Καβάφη

Τάξη: Α Λυκείου

Σχολ. Έτος: 2015-2016 -

Α' Τετράμηνο

Υπεύθυνη Καθηγήτρια:

Ζωγράφου Ιωάννα

Μαθήτριες:

Μιχοπούλου Νίκη

Ντασιώτη Μαρία

Ντρίζα Τζέσικα

Σάλτα Γεωργία

Omprakash
IX. 32.

- ❖ Καλλιεργεί τη φιλοσοφική ποίηση κυρίως κατά τη δεκαετία 1900-1910.
- ❖ Τα φιλοσοφικά ποιήματα ονομάζονται από άλλους «διδασκτικά».
- ❖ Ο δεσπότης τόνος είναι παραινετικός, δηλαδή συμβουλευτικός άρα διδακτικός.

Γλώσσα:

- ✓ ιδιότυπη
- ✓ δημοτική
- ✓ χρησιμοποιεί τύπους της καθαρεύουσας
- ✓ γράφει στη γλώσσα και στο ύφος των φαναριώτικων αστικών τραγουδιών

Τα χαρακτηριστικά της φιλοσοφικής ποίησης του Καβάφη:

- ✓ Το αποτέλεσμα ή το επιστέγασμα μιας δραματικής σύλληψης του ανθρώπου και της μοίρας του.
- ✓ Βρίσκει πάντα ένα σύμβολο, στο οποίο συμπυκνώνεται και ενσαρκώνεται αυτό που θέλει να μας πει.
- ✓ Η ποίησή του είναι υψηλή και διατηρεί ένα υψηλό ποιητικό τόνο, ήθος και ύφος.
- ✓ Ο υπαινιγμός, η ειρωνεία, η δραματικότητα, η αλληγορία είναι κάποια άλλα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ποίησης του Καβάφη.

ΟΣΟ ΜΠΟΡΕΙΣ

Κι αν δεν μπορείς να κάμεις την ζωή σου όπως την θέλεις, τούτο προσπάθησε τουλάχιστον όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις.

Μην την εξευτελίζεις πηαίνοντάς την, γυρίζοντας συχνά κ' εκθέτοντάς την στων σχέσεων και των συναναστροφών την καθημερινήν ανοησία, ώς που να γίνει σα μια ξένη φορτική.

✓ Το ποίημα αφορά τη διαμόρφωση της προσωπικής στάσης ζωής και τη διαφύλαξη της αξιοπρέπειας και της ατομικής ελευθερίας που απειλούνται από εκδηλώσεις μαζοποίησης και ρηχού εντυπωσιασμού.

✓ Η διαρκής συναναστροφή με πολλούς ανθρώπους, χωρίς η επιλογή τους να έχει γίνει με προσοχή, οδηγεί τον άνθρωπο στην *απώλεια της αξιοπρέπειάς του*.

✓ Ο άνθρωπος που αφήνεται να γίνει ένα με τη μάζα, επιχειρεί να ταιριάξει με άλλους ανθρώπους και προσπαθεί να ενταχθεί στις παρέες τους με το να γίνει ίδιος μ' αυτούς, καταλήγει να χάνει τον εαυτό του.

ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ

Τιμή σ' εκείνους όπου στην ζωή των
ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες.

Ποτέ από το χρέος μη κινούντες·

Πάντοτε την αλήθεια ομιλούντες,
πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους.

Και περισσότερη τιμή τούς πρέπει
όταν προβλέπουν (και πολλοί προβλέπουν)
πως ο Εφιάλτης θα φανεί στο τέλος,
κ' οι Μήδοι επί τέλους θα διαβούνε.

«μη κινούντες»: Οι “Σπαρτιάτες” όλων των εποχών δεν γυρίζουν την πλάτη στο χρέος τους, αλλά μένουν πιστοί στα ιδανικά τους και θυσιάζονται για αυτά.

«συντρέχοντες»: Είναι γενναιόδωροι και συνδράμουν όποιον έχει ανάγκη ακόμα και από το υστέρημά τους.

«ομιλούντες»: Υπηρετούν πάντα την αλήθεια, δείχνοντας μεγαλοψυχία απέναντι «στους ψευδομένους».

«οι ψευδόμενοι»: Δηλαδή εκείνοι που δεν έχουν ανώτερο ήθος, είναι ανειλικρινείς, υποκριτές, κατώτεροι των περιστάσεων.

Τα ιστορικά στοιχεία γίνονται σύμβολα στο ποίημα

Οι **Θερμοπύλες** αποτελούν πασίγνωστο σύμβολο αυτοθυσίας για την προάσπιση αξιών και ιδανικών. Συμβολίζουν το καθήκον που επιβάλλεται στον άνθρωπο κάθε εποχής.

Οι **Μήδοι** συμβολίζουν τον εχθρό, την βαρβαρότητα που επέρχεται, τα αξεπέραστα εμπόδια που ορθώνονται μπροστά στον άνθρωπο.

Ο **Εφιάλτης** αντικατοπτρίζει τους πειρασμούς που προκύπτουν από την ιδιοτέλεια που χαρακτηρίζει κάποιους ανθρώπους.

ΤΑ ΤΕΙΧΗ

Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπην, χωρίς αιδώ
μεγάλα κ' υψηλά τριγύρω μου έκτισαν τείχη.

Και κάθομαι και απελπίζομαι τώρα εδώ.
Άλλο δεν σκέπτομαι: τον νουν μου τρώγει αυτή η τύχη·

διότι πράγματα πολλά έξω να κάμω είχαν.
Α όταν έκτισαν τα τείχη πώς να μην προσέξω.

Αλλά δεν άκουσα ποτέ κρότον κτιστών ή ήχον.
Ανεπαισθήτως μ' έκλεισαν από τον κόσμον έξω.

Στο ποίημα αυτό τα τείχη έχουν αλληγορική σημασία και υποδηλώνουν την απομόνωση που επιβλήθηκε στον ποιητή από τους συμπολίτες του, λόγω, υποθέτουμε, της ομοφυλοφιλίας του.

Με τον συμβολισμό των τειχών ο Καβάφης επισημαίνει:

- ✓ τους περιορισμούς που οι άλλοι θέτουν στη ζωή μας
- ✓ την έλλειψη κατανόησης και ανοχής για τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων ανθρώπων και
- ✓ ότι ως άτομα ποτέ δεν είμαστε απόλυτα ελεύθεροι. Τα «τείχη» που περιβάλλουν τον καθένα μας είναι οι επικρατούσες κοινωνικές και ηθικές αντιλήψεις που είναι αδύνατο να αλλάξουμε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ιστοσελίδες:

- 1) <http://www.eks-ik.eu/dimosieyseis-ekdoseis/arthra-meletes/113-i-poiisi-kai-i- poiitiki-tou-k-v-kavafi>
- 2) http://daskalos-kostiskolotas.blogspot.gr/2010/04/blog-post_7860.html
- 3) <http://neoskosmos.com/news/el/node/29061>
- 4) <http://www.anagnostis.info/kiriakosamanatidis2.htm>
- 5) http://latistor.blogspot.gr/2010/11/blog-post_01.html

ΤΕΛΟΣ